

GUIA DOCENT

HISTÒRIA DEL PENSAMENT ECONÒMIC

Coordinació: VICEDO RIUS, ENRIC

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	HISTÒRIA DEL PENSAMENT ECONÒMIC		
Codi	100084		
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA		
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter
	Grau en Història	4	OBLIGATÒRIA
Modalitat	Presencial		
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6		
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	3	3
	Nombre de grups	1	1
Coordinació	VICEDO RIUS, ENRIC		
Departament/s	GEOGRAFIA, HISTÒRIA I HISTÒRIA DE L'ART		
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	HP: 60 hores; HNP: 90 hores La docència s'ajustarà a la normativa que estableixin les autoritats.		
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.		
Idioma/es d'impartició	Català. Fonts i documents: Català, Castellà i Anglès		

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
VICEDO RIUS, ENRIC	enric.vicedo@udl.cat	6	Primer quadrimestre: Dilluns i dimarts d'11,15 a 12,15. Despatx 2.14.1. Per cita.

Informació complementària de l'assignatura

Història del pensament econòmic. L'assignatura té per objecte contribuir a que l'alumnat compregui la incidència dels canvis històrics en el pensament econòmic i la influència d'aquest en les polítiques econòmiques en les diverses etapes i conjuntures històriques. Per a això s'estudiaran les principals corrents o escoles, i els autors que les han fonamentat, amb exercicis i lectures adequades.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Taula de coherència

Competències	objectius formatius
<p>Competències bàsiques i generals:</p> <p>CB2 - Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.</p> <p>CG5. Consolidar un coneixement bàsic dels principals fets i processos de canvi i continuïtat de la humanitat en una perspectiva diacrònica.</p>	<p>Resultats d'aprenentatge:</p> <p>Comprendre les aportacions de les principals escoles de pensament econòmic en el context històric en què es van desenvolupar.</p> <p>Valorar l'aportació dels principals economistes al pensament econòmic coetani i posterior.</p> <p>Analitzar textos d'autors econòmics en funció de la realitat social i econòmica en què es van escriure.</p> <p>Integrar els coneixements obtinguts en altres matèries del grau per a la comprensió del pensament econòmic.</p>
Lectura de les competències i dels objectius formatius des de la Història del Pensament Econòmic	
<p>Comprendre les aportacions de les principals escoles de pensament econòmic en el context històric en què es van desenvolupar.</p> <p>Valorar l'aportació dels principals economistes al pensament econòmic coetani i posterior.</p> <p>Analitzar textos d'autors econòmics en funció de la realitat social i econòmica en què es van escriure.</p> <p>Integrar els coneixements obtinguts en altres matèries del grau per a la comprensió del pensament econòmic.</p>	<p>Les idees econòmiques abans dels economistes.</p> <p>Els fundadors de l'economia.</p> <p>Escoles clàssica, marxista i neoclàssica.</p> <p>Heterodoxos i crítics. Keynes i Veblen.</p> <p>Interpretacions sobre el desenvolupament econòmic.</p> <p>Corrents "recents" i anàlisi històrica.</p>

Taula de activitats formatives i dedicacions horàries de l'alumne

<p>Activitats formatives:</p> <p>Lectura, reflexió i anàlisi dels materials de l'assignatura: textos, articles científics, obres d'art i mapes.</p> <p>Reflexió, discussió i exposició fonamentada en l'aula.</p> <p>Cerca, gestió, integració i interpretació de material escrit, audiovisual, cartogràfic o plàstic.</p> <p>Exposició escrita en forma d'assaig argumentatiu o ressenya.</p> <p>Reflexió i discussió sobre conceptes fonamentals.</p> <p>Treball de síntesi.</p>	<p>Metodologies docents:</p> <p>Debats i discussió en equip.</p> <p>Estudi de casos.</p> <p>Planificació, guia i acompanyament en l'elaboració i presentació de treballs i informes.</p> <p>Aprenentatge a partir de l'anàlisi i de la reflexió sobre materials docents, textos històrics, articles científics, audiovisuals i cartografia.</p> <p>Instrucció programada a través de materials docents i manuals</p> <p>Aprenentatge cooperatiu.</p>
--	--

Competències

Taula de coherència

Competències	objectius formatius

<p>Competències bàsiques i generals:</p> <p>CB2 - Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.</p> <p>CG5. Consolidar un coneixement bàsic dels principals fets i processos de canvi i continuïtat de la humanitat en una perspectiva diacrònica.</p>	<p>Resultats d'aprenentatge:</p> <p>Comprendre les aportacions de les principals escoles de pensament econòmic en el context històric en què es van desenvolupar.</p> <p>Valorar l'aportació dels principals economistes al pensament econòmic coetani i posterior.</p> <p>Analitzar textos d'autors econòmics en funció de la realitat social i econòmica en què es van escriure.</p> <p>Integrar els coneixements obtinguts en altres matèries del grau per a la comprensió del pensament econòmic.</p>
<p>Lectura de les competències i dels objectius formatius des de la Història del Pensament Econòmic</p>	
<p>Comprendre les aportacions de les principals escoles de pensament econòmic en el context històric en què es van desenvolupar.</p> <p>Valorar l'aportació dels principals economistes al pensament econòmic coetani i posterior.</p> <p>Analitzar textos d'autors econòmics en funció de la realitat social i econòmica en què es van escriure.</p> <p>Integrar els coneixements obtinguts en altres matèries del grau per a la comprensió del pensament econòmic.</p>	<p>Les idees econòmiques abans dels economistes.</p> <p>Els fundadors de l'economia.</p> <p>Escoles clàssica, marxista i neoclàssica.</p> <p>Heterodoxos i crítics. Keynes i Veblen.</p> <p>Interpretacions sobre el desenvolupament econòmic.</p> <p>Corrents "recents" i anàlisi històrica.</p>

Taula de activitats formatives i dedicacions horàries de l'alumne

<p>Activitats formatives:</p> <p>Lectura, reflexió i anàlisi dels materials de l'assignatura: textos, articles científics, obres d'art i mapes.</p> <p>Reflexió, discussió i exposició fonamentada en l'aula.</p> <p>Cerca, gestió, integració i interpretació de material escrit, audiovisual, cartogràfic o plàstic.</p> <p>Exposició escrita en forma d'assaig argumentatiu o ressenya.</p> <p>Reflexió i discussió sobre conceptes fonamentals.</p> <p>Treball de síntesi.</p>	<p>Metodologies docents:</p> <p>Debats i discussió en equip.</p> <p>Estudi de casos.</p> <p>Planificació, guia i acompanyament en l'elaboració i presentació de treballs i informes.</p> <p>Aprenentatge a partir de l'anàlisi i de la reflexió sobre materials docents, textos històrics, articles científics, audiovisuals i cartografia.</p> <p>Instrucció programada a través de materials docents i manuals</p> <p>Aprenentatge cooperatiu.</p>
--	--

Continguts fonamentals de l'assignatura

Història del Pensament Econòmic

1- Història i Història del Pensament Econòmic.

Epistemologia de la història del pensament econòmic.

El pensament econòmic dels líders i de les classes populars.

2- Les idees econòmiques abans dels economistes.

L'economia en el món antic.

La primera escolàstica i l'escolàstica hispànica.

Bullonisme, mercantilisme i arbitrisme hispànic.

3- Els fundadors de l'economia.

William Petty, David Hume i Richard Cantillon.

John Locke i Montesquieu.

François Quesnay, Mercier de la Rivière i la fisiocràcia.

4- Escola clàssica d'economia.

Adam Smith, Thomas R. Malthus, David Ricardo i John Stuart Mill.

Escola clàssica francesa: Jean B. Say.

5- Socialisme utòpic, marxisme i anarquisme.

Saint Simon, Fourier, Robert Owen i el socialisme utòpic.

Karl Marx, Friedrich Engels i el materialisme històric. La teoria de l'imperialisme de Lenin.

Proudhon, Bakunin, Kropotkin i Malatesta.

6- Els plantejaments neoclàssics.

William S. Jevons, Leon Walras, Carl Menger, Francis Y. Edgeworth i el marginalisme

Alfred Marshall i el pensament econòmic neoclàssic.

Vilfredo Pareto i Irving Fisher.

Piero Sraffa, de nou cap a la interpretació clàssica de la distribució.

7- Heterodoxos i crítics.

John Maynard Keynes

Thorstein Veblen i John Kenneth Galbraith.

Joseph Alois Schumpeter.

8- Interpretacions sobre el desenvolupament econòmic.

Alexander Gerschenkron, Douglas C. North, i Walt W. Rostow.

Gunnar Myrdal, Colin Clark, Samir Amin i André Gunder Frank.

L'estat del benestar. Arthur C. Pigou, John R. Commons i Amartya Sen.

9- Corrents "recents" i anàlisi històrica.

Milton Friedman i el neoliberalisme.

Drets de propietat i institucions.

L'economia ecològica i les ciències naturals. Canvi climàtic i pensament econòmic.

Joseph Stiglitz i la crítica de la globalització.

John Forbes Nash i la Teoria de Jocs

Conclusions de l'assignatura.

Eixos metodològics de l'assignatura

activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	o*	G*	HP*	HNP*
Classe magistral (M)		01 03	1	48	66
Seminaris (S)					
Pràctiques (P)	Diversos lliuraments de síntesis d'autors estudiats.	02 04	1	6	9
Treballs (T)	Treball de curs	02			15
Tutories (Tut)		02 04		2	
Altres (AA)					
Avaluació (AV)	Vegeu taula de mecanismes d'avaluació		1	4	
TOTAL	El total absolut sempre ha de sumar 187.5 h (7.5 ECTS) o 150 h (6 ECTS)			60	90

Durant la classe no es podran utilitzar els mòbils.

O: Objectiu. G: número de grups implicats en l'activitat. HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Història del Pensament Econòmic

1- Història i Història del Pensament Econòmic. [3]

Epistemologia de la història del pensament econòmic.

El pensament econòmic dels líders i de les classes populars.

2- Les idees econòmiques abans dels economistes. [3]

L'economia en el món antic.

La primera escolàstica i l'escolàstica hispànica.

Bullonisme, mercantilisme i arbitrisme hispànic.

3- Els fundadors de l'economia. [3]

William Petty, David Hume i Richard Cantillon.

John Locke i Montesquieu.

François Quesnay, Mercier de la Rivière i la fisiocràcia.

4- Escola clàssica d'economia. [3]

Adam Smith, Thomas R. Malthus, David Ricardo i John Stuart Mill.

Escola clàssica francesa: Jean B. Say.

5- Socialisme utòpic, marxisme i anarquisme. [3]

Saint Simon, Fourier, Robert Owen i el socialisme utòpic.

Karl Marx, Friedrich Engels i el materialisme històric. La teoria de l'imperialisme de Lenin.

Proudhon, Bakunin, Kropotkin i Malatesta.

6- Els plantejaments neoclàssics. [3]

William S. Jevons, Leon Walras, Carl Menger, Francis Y. Edgeworth i el marginalisme

Alfred Marshall i el pensament econòmic neoclàssic.

Vilfredo Pareto i Irving Fisher.

Piero Sraffa, de nou cap a la interpretació clàssica de la distribució.

7- Heterodoxos i crítics. [3]

John Maynard Keynes

Thorstein Veblen i John Kenneth Galbraith.

Joseph Alois Schumpeter.

8- Interpretacions sobre el desenvolupament econòmic. [3]

Alexander Gerschenkron, Douglas C. North, i Walt W. Rostow.

Gunnar Myrdal, Colin Clark, Samir Amin i André Gunder Frank.

L'estat del benestar. Arthur C. Pigou, John R. Commons i Amartya Sen.

9- Corrents "recents" i anàlisi històrica. [5]

Milton Friedman i el neoliberalisme.

Drets de propietat i institucions.

L'economia ecològica i les ciències naturals. Canvi climàtic i pensament econòmic.

Joseph Stiglitz i la crítica de la globalització.

John Forbes Nash i la Teoria de Jocs

Conclusions de l'assignatura. [1]

Sistema d'avaluació

Taula dels mecanismes d'avaluació

--

Mecanismes d'avaluació	Codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	Observacions	O*	Activitat	%*
Assistència i participació (As)	AS	Participació a classe	01	Participació en les pràctiques, debats i altres iniciatives de l'alumnat o del professor.	10
Taller d'avaluació (TA) (Examen)	TA1	Avaluació objectius assolits. Vegeu horari oficial. Temes 5 a 9.	01 03	Examen escrit amb temes i comentaris de text..	25
Informe (In) / Treballs (T)		Consisteix en el lliurament de tres activitats relatives a autors estudiats. Aquesta activitat pràctica facilita la participació i discussió a classe. En grups de dos.	04		15
	T = Treball en grups de dos	Anàlisi aprofundida d'un autor i la seva escola, comparació entre autors i escoles, o altres opcions a proposta del professor o de l'alumne.	02	Presentació a classe i lliurament en paper.	25
Altres (A)	A1= Examen parcial	Fixarem el dia durant la primera quinzena del curs. Temes 1 a 4.	01 03	Examen escrit amb temes i comentaris de text.	25
TOTAL					100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final. *Per tal de que les notes de cadascun dels conceptes TA1, T i A1 puntuïn en la nota final, cal que tinguin com a mínim un aprovat.*

Totes les pràctiques i treballs s'hauran de lliurar en paper i en pdf. En tots els casos s'efectuarà un test d'originalitat.

Descobrir-se plagi o còpia tindrà greus conseqüències i sempre repercutirà en la nota. De bon principi, els exercicis implicats rebran un 0 de nota. A més, el frau acadèmic (còpia o plagi en treballs o còpia espontània durant l'examen), comporta l'aplicació de la Normativa de l'Avaluació i la qualificació de la docència en els graus i màsters de la UdL, la qual cosa vol dir que s'informarà al coordinador i a la cap d'estudis per obrir expedient a l'estudiant; i que el seu cas es valorarà en la comissió d'estudis, podent arribar les sancions aplicables (i depenent de la gravetat de la falta), a la pèrdua del dret a ser avaluat de l'assignatura, la pèrdua de la matrícula d'un semestre o un curs o l'expulsió del grau fins a tres anys.

L'alumnat que combini els estudis amb una feina a temps complet o a temps parcial els horaris de la qual coincideixin amb els de les classes, o que per necessitats de conciliació familiar no pugui assistir a classe, té dret a demanar avaluació alternativa en un termini de 5 dies des del començament del semestre. Per a més informació, envieu un correu electrònic a academic@lletres.udl.cat o adreceu-vos a la Secretària de la Facultat de Lletres. Passats els primers cinc dies de classe sense avisar de voler fer l'avaluació alternativa, l'única opció serà la d'avaluació continua ja presentada en aquesta secció.

L'alumnat que faci avaluació alternativa ha de fer tots els elements del sistema d'avaluació, excepció feta de l'assistència a classe. Per tant ha de lliurar les pràctiques, el treball, fer els dos parcials i altres activitats del curs. La data d'avaluació única serà la data oficial del TA (Taller d'avaluació).

Bibliografia i recursos d'informació

Lectura recomanada

Roncaglia, A. (2017), *Breve historia del pensamiento económico*. Zaragoza : Prensas de la Universidad de Zaragoza.

Lectures obligatòries – Estudis

WOOD, Diana

VI. El justo precio y el salario justo.

Wood, Diana (2003), *El Pensamiento económico medieval*. Barcelona: Crítica, p. 187-221

VILAR, Pierre

Los primitivos españoles del pensamiento económico. "Cuantitativismo" y "Bullonismo".

Vilar, Pierre (1983), *Crecimiento y desarrollo : economía e historia : reflexiones sobre el caso español*. Barcelona: Ariel, p. 135-162

ROLL, Eric

Los fundadores de la economía

Roll, Eric (1975), *Historia de las doctrinas económicas*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, p. 92- 119.

LLUCH, Ernest

II. Antoni de Capmany: l'economia com a història.

Lluch, Ernest (1973), *El Pensament econòmic a Catalunya (1760-1840) : els orígens ideològics del proteccionisme i la presa de consciència de la burgesia catalana*. Barcelona: Edicions 62, p. 35-55.

ROLL, Eric

El sistema clásico.

Roll, Eric (1975), *Historia de las doctrinas económicas*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, p. 132-182.

BARCELÓ, Alfons

David Ricardo i Piero Sraffa. Valor i reproducció econòmica.

dins OROVAL, Esteve (1995), *Noves aproximacions a la història del pensament econòmic*. Vic: Eumo Editorial, p. 47-61.

SCHUMPETER, Joseph A.

3. Marx, economista

Schumpeter, Joseph Alois (1983), *Diez grandes economistas : de Marx a Keynes*. Madrid: Alianza, p. 45-83.

CAPPELLETTI, Angel J.

La teoria de la propiedad en Proudhon.

Cappelletti, Ángel J. (1980), *La Teoría de la propiedad en Proudhon: y otros momentos del pensamiento anarquista*. La Piqueta, p. 9-51.

BARBÉ, Lluís

L'Escola Neoclàssica: Jevons, Walras, Edgeworth i Marshall

dins OROVAL, Esteve (1995), *Noves aproximacions a la història del pensament econòmic*. Vic: Eumo Editorial, p. 83-125.

HEILBRONER, Robert L.

El mundo brutal de Thorstein Veblen

Heilbroner, Robert L. (1985), *Vida y doctrina de los grandes economistas*. Barcelona: Orbis, p. 65-113.

GALBRAITH, John Kenneth

XVI. El nacimiento del estado de bienestar.

XVII. John Maynard Keynes

Galbraith, John Kenneth (2011), *Historia de la economía*. Barcelona: Ariel, p. 229-258.

LLUCH, Ernest

El pensament econòmic des de Keynes fins ara.

dins OROVAL, Esteve (1995), *Noves aproximacions a la història del pensament econòmic*. Vic: Eumo Editorial, p. 151-161.

MAGDOFF, Harry

Sobre la teoria del imperialismo

Dins REVISTA MENSUAL / MONTHLY REVIEW, Vol I/5 (1977)

El imperialismo hoy. Simposium de Barcelona. 9,10 y 11 de mayo de 1977

Revista Mensual / Monthly Review, Vol I/5 (1977), p. 3-14.

GUNDER FRANK, A.

La crisis mundial y el Tercer Mundo

Dins REVISTA MENSUAL / MONTHLY REVIEW, Vol I/5 (1977)

El imperialismo hoy. Simposium de Barcelona. 9,10 y 11 de mayo de 1977

Revista Mensual / Monthly Review, Vol I/5 (1977), p. 24-35.

JÄRVENSIVU, Paavo et al.

Global Sustainable Development Report 2019 drafted by the Group of independent scientists.

https://bios.fi/bios-governance_of_economic_transition.pdf

Lectures obligatòries – Autors

ARTOLA, Miguel

Artola, Miguel (1982, ed.), *Textos fundamentales para la Historia*. Madrid: Alianza.

p. 227-241

7.9 Moneda y mercancía. Del justo precio de la cossa (Saravia de la Calle; Azpilcueta; P. de Valencia).

7.10 Teoría cuantitativa del valor (Azpilcueta; de Mercado; Bodin).

7.11 La paridad de los poderes de compra (de Mercado).

7.12 Un programa de desarrollo (de Ortiz).

7.13 La población causa de riqueza (Juan Botero).

7.14 La balanza comercial (T. Mun).

7.15 La condena de la usura (Jean Bodin).

7.16 El proteccionismo industrial (A. de Montchrestien).

7.17. El Acta de Navegación (Acta de 1651).

SMITH, Adam

SMITH, Adam, *Indagació sobre la naturalesa i les causes de la riquesa de les nacions*, edició a cura d'Àngels Martínez i Castells. Barcelona: Edicions 62, 1991.

Pròleg Àngels MARTÍNEZ

Volum I

III. Sobre el fet que la divisió del treball es veu limitada per l'extensió del mercat.

p. 36-39

V. Del preu real i nominal de les mercaderies, o del seu preu en treball i del seu preu en diners.

p. 46-53.

VIII. Dels salaris del treball.

p. 75-81

Sumari

p. 375-377

Volum II

VIII. Conclusió del sistema mercantil.

p. 195-199

Sumari

p. 201-203

MALTHUS, Thomas Robert

Malthus, Thomas Robert, *Primer ensayo sobre la población*. Madrid: Sarpe, 1983.

Capítulo 2

p. 36-47

Capítulo 5

p. 68-85

RICARDO, David

Ricardo, David, *Els Principis d'economia política i tributació*. Edició a cura d'Ezequiel Baró i Tomàs i Àngels Martínez i Castells. Barcelona: Edicions 62, 1984

Pròleg de Fabià Estapé

II De la renda

p. 63-76

V Dels salaris

p. 84-96

VI. Dels beneficis

p. 97-111

XX. El valor i la riquesa. Llurs propietats distintives.

p. 227-237

MARX, Karl

Obras escogidas d Marx y Engles, v. 1, Madrid: Editorial Fundamentos, 1975.

Salario, precio y ganancia (fragmentos)

p. 444-465

IX. El valor del trabajo.

X. Se obtiene ganancia vendiendo una mercancía por su valor.

XI. Las diversas partes en que se divide la plusvalía.

XII. Relación general entre ganancias, salarios y precios.

XIII. Casos principales de lucha por la subida de salarios o contra su reducción.

XIV- La lucha entre el capital y el trabajo, y sus resultados.

KROPOTKIN, P'otr Aleksejevic

Kropotkin, P'otr Aleksejevic, *Folletos revolucionarios*, v. 1. Barcelona: Tusquets, 1977.

Ciencia moderna y anarquismo.

p. 163-219.

MARSHALL Alfred

Marshall Alfred (1890, 2005).

Capítulo 1. Introducción, *Principios de economía*, v. 1, p. 5-15..

Fundación ICO.

KEYNES, John Maynard

Keynes, John Maynard, *La Teoría general de l'ocupació, l'interès i el diner*. Edició a cura de Lluís Argemí i Angels Martínez. Barcelona: Edicions 62, 1987

Pròleg Luís Ángel Rojo

XVIII. Nou enunciat de la Teoria General de l'Ocupació.

p. 211-217

XXIV. Notes finals sobre la filosofia social vers la qual podria conduir la Teoria General.

p. 308-316

FRIEDMAN, Milton i Rose

Friedman, Milton i Rose (1983), *Libertad de elegir*. Esplugues de Llobregat: Orbis.

5. Creados iguales.

p. 185-211

AMIN, Samir

Amin, Samir (1974), *El desarrollo desigual: ensayo sobre las formaciones sociales del capitalismo periférico*. Barcelona: Fontanella.

I. Una teoría de la transición al capitalismo periférico.

p. 207-211.

III. Para una estrategia de la transición.

p. 390-406.

FRANK, André Gunder

"El desarrollo del subdesarrollo". El nuevo rostro del capitalismo.

Monthly Review, Selecciones en castellano, nº 4, pp. 144-157.

STIGLITZ, Joseph E.

STIGLITZ, Joseph E. (2015), El precio de la desigualdad. Barcelona: Debolsillo.

Cap. 10. El camino a seguir: otro mundo es posible.

p. 331-356

Portals

<http://www.hetwebsite.net/het/home.htm>

<https://historyofeconomicthought.mcmaster.ca/>

<https://www.marxists.org/>

<http://phare.univ-paris1.fr/>

Bibliografia General

La data indicada de la publicació no és l'original sinó una de les més citades. Això és especialment cert pel que fa als clàssics.

Al final d'aquest document fem referència a una bibliografia mínima per contextualitzar els diversos temes i autors estudiats. Són un complement a l'anàlisi del context que es farà a classe per part del professor. I una bibliografia sobre creixement i desenvolupament econòmic.

Les dates d'autors clàssics són les de l'edició consultada.

- Amin, Samir (1974), *El desarrollo desigual: ensayo sobre las formaciones sociales del capitalismo periférico*. Barcelona: Fontanella.
- Argemí, L. (1987): *Las raíces de la ciencia económica. Una introducción histórica*. Barcelona.
- (2004), "La fisiocràcia i la seva continuació", *Manuscripts*, 22, p. 45-58.
 - i Lluçb, E. (1982), "La fisiocràcia a Espanya", *Recerques*, 12, p. 7-37.
- Aristóteles (1951), *Política*. Madrid: Instituto de Estudios Fiscales.
- Artola, Miguel (1982, ed.), *Textos fundamentales para la Historia*. Madrid: Alianza.
- Backhouse, R.E. (2002). *The Penguin History of Economics*. Londres.
- Bairoch, P. (1967), *Revolución industrial y subdesarrollo*, México: Siglo XXI.
- (1973), *El Tercer Mundo en la encrucijada. El despegue económico desde el siglo XVIII al XX*, Madrid: Alianza.
- Bakunin, Mikhail A. (1977), *Obras completas*, La Piqueta.
- Barzel, Yoram (1997), *Economic analysis of property rights*, Nova York: Cambridge University Press.
- Bravo, Gian Mario (1976), *Historia del socialismo 1789-1848 : el pensamiento socialista antes de Marx*. Barcelona: Ariel.
- Deane, P. (1993), *El Estado y el sistema económico. Introducción a la historia de la economía política*. Barcelona.
- Ekelund, R.B. y Hérbert, R.F. (1991): *Historia de la teoría económica y de su método*. Madrid.
- Engels, F., *La Guerra campesina en Alemania*, Capitán Swing Libros, 2009.
- Finely, M.I. (1974), *La Economía de la Antigüedad*, México: Fondo de Cultura Económica.
- (1979): "Aristóteles y el análisis económico", en *Vieja y nueva democracia y otros ensayos*. Barcelona, 164-206.
 - (1992): *Los griegos de la Antigüedad*. Barcelona.
- Fontana, J. *Historia. Análisis del pasado y proyecto social*, Crítica, Barcelona, 1982.
- Fortea, J.I. (1998): "Economía, arbitraje y política en la monarquía hispánica a fines del siglo XVI", *Manuscripts*, 16, 155-176.
- Fourier, Charles, *Teoría de los cuatro movimientos y de los destinos generales*. Barcelona: Barral, 1974.
- Frank, André Gunder. (1966), "El desarrollo del subdesarrollo", *Monthly Review*, 1966.
- (1967), *Capitalismo y subdesarrollo en América Latina*, Siglo XXI.
 - (1978), *La acumulación mundial, 1492-1789*, Siglo XXI.
 - (1978), *Dependent accumulation and Underdevelopment*. Londres: The Macmillan Press Ltd.
- Friedman, Milton i Rose (1983), *Libertad de elegir*. Esplugues de Llobregat: Orbis.
- Galbraith, J.K. (1989): *Historia de la economía*. Barcelona: Ariel.
- (1981) *La Era de la incertidumbre*, Barcelona: Plaza & Janés.
- George, H. (1978), *Progreso y pobreza*, Viladrau: Cedel.
- Georgescu-Roegen, Nicholas (1971), *The Entropy Law and the Economic Process*. Harvard University Press.
- Gerschenkron, A. (1968), *El atraso económico en su perspectiva histórica*, Barcelona: Ariel.
- (1968), *Continuity in history and other essays*, Belknap Press of Harvard University Press .
 - (1970), *Atraso económico e industrialización*, Barcelona: Ariel.
- Gilder, G. (1982), *Riqueza y pobreza*, Buenos Aires: Sudamericana.
- Giner, S. (1982): *Historia del pensamiento social*. Barcelona.
- Gordon, S. (1995): *Historia y filosofía de las ciencias sociales*. Barcelona.
- Grice-Hutchinson, M. (1995): *Ensayos sobre el pensamiento económico en España*. Madrid.
- Hamilton, E. J. (1975), *El tesoro americano y la revolución de los precios en España, 1501-1650*, Barcelona: Ariel.
- Hardin, G. (1968), "The Tragedy of the Commons", *Science*, 162 (13) (diciembre de 1968), p. 1243-1248. Issue 3859.
- Harrod, R. F. (1958), *La vida de John Maynard Keynes*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Hayek, F. von (1950), *Camino de Servidumbre*, Madrid: Revista de Derecho Privado.
- Heckscher, E. F. (1943), *La época mercantilista*, México: Fondo de Cultura Económica.

Heilbroner, Robert L. (1985), *Vida y doctrina de los grandes economistas*, 2 vs. Barcelona: Orbis.

Herodoto, *Los nueve libros de la Historia*, Madrid, 1905.

Hirschman, A.O. (1989): "El concepto de interés, del eufemismo a la tautología", en *Enfoques alternativos a la sociedad de mercado y otros ensayos*. México, 41-59.

Hume, David, *Tratado de la naturaleza humana*, Barcelona: Orbis, 1984.

Iglesia, J. de la (2000): "Martín de Azpilicueta y su «Comentario resolutorio de cambios»", *Información Comercial Española*, 789, 77-84.

Jevons, W. S., *Teoría de la Economía política*, México: Fondo de Cultura Económica.

Kalecki, M. (1973), *Teoría de la dinámica económica*, México: Fondo de Cultura Económica.

Keynes, J. M. (1987), *La Teoría general de l'ocupació, l'interès i el diner*. Edició a cura de Lluís Argemí i Angels Martínez. Barcelona: Edicions 62.

- (1977), *Teoría general de la ocupación, el interés y el dinero*, México: Fondo de Cultura Económica.

- (1987). *Las consecuencias económicas de la paz*, Barcelona: Crítica.

Kropotkin, P'otr Aleksejevic, *Folleto revolucionarios*. Barcelona: Tusquets.

- *La Selección natural y el apoyo mutuo*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), 2009.

Kuhn, T., *La estructura de las revoluciones científicas*, Fondo de Cultura Económica, 1971.

Landreth, H. i Colander, D.C. (1998): *Historia del pensamiento económico*. México.

Le Mercier de la Rivière, *Mémoires et textes inédits sur le gouvernement économique des Antilles*. París : Centre national de la recherche scientifique.

- *L'ordre naturel et essentiel des sociétés politiques*, Depitre, Edgar. Éditeur scientifique 1767.

Lekachman, R. (1970), *La Era de Keynes*, Madrid: Alianza.

Leontief, W. W. (1970), *Análisis Económico input-output*, Barcelona: Gustavo Gili.

List, F. (1955), *Sistema nacional de Economía política*, Madrid: Aguilar.

Lluch, Ernest (1973), *El Pensament econòmic a Catalunya (1760-1840) : els orígens ideològics del proteccionisme i la presa de consciència de la burgesia catalana*. Barcelona: Edicions 62.

Lluch, E., Gómez Camacho, F. i R. Robledo Hernández (1998, eds.), *El pensamiento económico de la escuela de Salamanca*, Fundación Duques de Soria.

Locke, John, *Ensayo sobre el entendimiento humano*. Madrid: Magisterio Español, 1978.

- Assaig sobre el govern civil, precedit de la Carta sobre la tolerància. Barcelona: Laia, 1983.

Malthus, T. R. (1946), *Principios de Economía política*, México: Fondo de Cultura Económica.

- (1951), *Ensayo sobre el Principio de la población*, México: Fondo de Cultura Económica.

Marshall, A. (1954), *Principios de Economía*, Madrid: Aguilar.

Marx, K. (1971), *Miseria de la Filosofía*, Madrid: Aguilar.

- (1983), *El Capital*, Madrid: Siglo XXI.

Marx, K.; Engels, F.(1978), *Manifiesto del Partido Comunista*, Barcelona: Crítica.

- (1975), *Obras escogidas d Marx y Engles*, 2 vs, Madrid: Editorial Fundamentos.

Meek, R. L. *Smith, Marx and After. Ten Essays in the Development of Economic Thought*, Chapman and Hall Ltd., Londres, 1977.

Meek, R.L. *Los orígenes de la ciencia social. El desarrollo de la teoría de los cuatro estadios*, Siglo XXI, Madrid, 1981.

Mill, John Stuart, *Sobre la llibertat*, Barcelona: Laia, 1983.

Mises, L. von (1980), *La acción humana. Tratado de Economía*, Madrid: Unión Editorial.

Montesquieu, Charles de Secondat, baró de (1748), *De l'esperit de les lleis*. Barcelona : Edicions 62.

Myrdal, G. (1974), *La pobreza de las naciones*, Barcelona: Ariel.

- (1973), *Reto a la pobreza*, Barcelona: Ariel.

Nash, JF (1950), "Equilibrium Points in N-person Games", *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 36, 1950, pàg. 48-9. DOI: 10.1073/pnas.36.1.48.

North, D. C. *Una nueva historia económica. Crecimiento y bienestar en el pasado de los Estados Unidos*, Tecnos, Madrid, 1969.

- (1984), *Estructura y cambio en la historia económica*, Alianza Universidad, Madrid, 1984.

- Oroval, Esteve (1995), *Noves aproximacions a la història del pensament econòmic*. Vic: Eumo Editorial.
- Ostrom, E. (2000), *El Gobierno de los Bienes Comunes: La evolución de las instituciones de acción colectiva*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica de México
- Owen, Robert, *The Selected Works of Robert Owen (The Pickering Masters)*. Editor Gregory Claeys. Penguin Books,
- Passet, René (1996), *Principios de bioeconomía*. Madrid : Fundación Argentaria – Visor Ediciones.
- Perdices, L. (1994): "Entre el feudalismo y el liberalismo: diversidad de doctrinas y políticas «mercantiles» en Europa", en J. de la Iglesia coord., *Ensayos sobre pensamiento económico*. Madrid, 13-35.
- (1998): *El mercantilismo: política económica y Estado nacional*. Madrid.
- i Reeder (1998): "El mercantilismo: una reinterpretación desde la perspectiva de la política económica de los nuevos Estados nacionales", *Cuadernos Aragoneses de Economía*, 8 (1), 13-31.
- Perdices, L. (2008, coord.), *Diccionario de Historia del Pensamiento Económico: Economistas, escuelas y corrientes de pensamiento económico*. Madrid: Ecobook.
- Pigou, A. C. (1946), *La Economía del bienestar*, traducción de F. Sánchez Ramos, Madrid: Aguilar.
- Platón, *La República*, Madrid, 1886.
- Proudhon, P. J ., *Sistema de las contradicciones económicas o filosofía de la miseria*, Madrid: Alfonso Durán, 1970.
- Quesnay, F. (1794), *Máximas Generales del gobierno económico de un reino agricultor*, Madrid: Ramón Ruiz.
- Rama, Carlos M., *Las ideas socialistas en el siglo XIX*, Laia, 1976.
- Revista Mensual / Monthly Review, Vol I/5 (1977), *El imperialismo hoy. Simposium de Barcelona. 9,10 y 11 de mayo de 1977*
- Ricardo, David (1984), *Els Principis d'economia política i tributació*. Edició a cura d'Ezequiel Baró i Tomàs i Àngels Martínez i Castells. Barcelona: Edicions 62.
- Robinson, J . (1946), *La Economía de la competencia imperfecta*, Madrid: Aguilar.
- Roca, F. (1994, ed.), *El Pensament econòmic català : 1900-1970*. Barcelona: Publicacions Universitat de Barcelona.
- Rodríguez Adrados, F. (1983): *La Democracia ateniense*. Madrid: Alianza.
- Roll, Eric (1975), *Historia de las doctrinas económicas*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Roncaglia, A. (2017), *Breve historia del pensamiento económico*. Zaragoza: Pressas de la Universidad de Zaragoza.
- Roover, R. de (1955): "El contraste entre escolasticismo y mercantilismo", en J.J. Spengler i W.W. Allen, dirs. (1971), *El pensamiento económico de Aristóteles a Marshall. Ensayos*. Madrid, 106-112.
- Rostow, W. W. (1970), *Las etapas del crecimiento económico. Un manifiesto no comunista*, México: F.C.E.
- (1975), *How All it Began. Origins of the Modern Economy*, Nueva York: Mc Graw Hill.
- Rothbard, Murray N. (1999-2000), *Historia del pensamiento económico*, Madrid: Unión Editorial.
- Saint-Simon, Henri, comte de, *El Pensamiento político de Saint-Simon*, edición, selección e introducción de Ghita Ionescu . Fondo de Cultura Económica, 2005, 2ª ed.
- Samuels, W.J., Biddle, J.E. y Davis, J.B. (2003): *A Companion to the History of Economic Thought*. Oxford: Blackwell.
- Sanz Serrano, J. A. (2017), *Esquemas de historia del pensamiento económico*, Editorial Universidad de Sevilla.
- Say, J. B., *Introducción a la economía política*. París: Imprenta de J. Smith, 1827.
- <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k856086h/f5.item.texteImage/f1n278.pdf?download=1>
- Schlesinger, A . (1968), *La Era de Roosevelt*, México: Uteha.
- Schultz, T.W., 'Capital Formation by Education', *Journal of Political Economy*, vol. 68 (1960), pp. 571-583;
- (1961), 'Investment in Human Capital', *American Economic Review*, vol. 51, nº 1, pp. 1-17.
- Schumpeter, J. (1971), *Historia del análisis económico*, Barcelona: Ariel.
- (1968), *Capitalismo, Socialismo y Democracia*, Aguilar.
- (1967), *Teoría del desenvolvimiento económico*, México: Fondo de Cultura Económica,
- (1983), *Diez grandes economistas : de Marx a Keynes*. Madrid: Alianza.
- Screpanti, E. y Zamagni, S. (1997): *Panorama de historia del pensamiento económico*. Barcelona.
- Seligman, B. B. (1967). *Principales corrientes de la ciencia económica moderna*, Barcelona: Oikos Tau.
- Sen, A. (2001), *El nivel de vida*, Madrid: Editorial Complutense.

- Smith, A. (1958). *Investigación sobre la naturaleza y causas de la riqueza de las naciones*, México: Fondo de Cultura Económica.
- Smith, Adam (1991), *Indagació sobre la naturalesa i les causes de la riquesa de les nacions*, edició a cura d'Àngels Martínez i Castells. Barcelona: Edicions 62.
- Sombart, W. ([1913] 1982): *Contribución a la historia espiritual del hombre económico moderno*. Madrid.
- Spencer, H.. *El hombre contra el Estado*, Buenos Aires: Aguilar.
- Spengler, J. J., i W.W. Allen, dirs. (1971), *El pensamiento económico de Aristóteles a Marshall. Ensayos*. Madrid.
- Stiglitz, J. (2002), *El malestar en la globalització*, Madrid: Taurus.
- (2015), *El precio de la desigualdad*. Barcelona: Debolsillo.
- Sunkel, O. i Paz, P. (1973), *El subdesarrollo latinoamericano y la teoría del desarrollo*, Madrid: Siglo XXI.
- Taussig, F. W. (1945) , *Principios de Economía*, Madrid: Espasa Calpe.
- Tawney, R. H. (1959), *La Religión en el origen del capitalismo*, Buenos Aires: Dédalos.
- Thompson, E. P. (1994), *Costumbres en común*, Barcelona: Crítica.
- Vaggi, G. y Groenewegen, P. (2003): *A concise history of economic thought. From Mercantilism to Monetarism*. Houndmills, Palgrave MacMillan.
- Varis autors (1977), *El Pensament econòmic català durant la República i la Guerra : 1931-1939*, Barcelona: Edicions 62.
- Veblen, T. (1966), *Teoría de la clase ociosa*, México: Fondo de Cultura Económica.
- Vilar, Pierre (1972), *Oro y moneda en la historia, 1450-1920*. Barcelona: Ariel.
- (1983), *Crecimiento y desarrollo : economía e historia : reflexiones sobre el caso español*. Barcelona: Ariel.
- Wallerstein, I. (1979), *El Moderno sistema mundial I. La Agricultura capitalista y los orígenes de la economía-mundo europea en el siglo XVI*, Madrid: Siglo XXI.
- Wallerstein, I. (1985), *El moderno sistema mundial II. El mercantilismo y la consolidación de la economía-mundo europea, 1600-1750*, Madrid: Siglo XXI.
- Wallerstein, I. (1999), *El moderno sistema mundial III. La Segunda era de gran expansión de la economía-mundo capitalista, 1730-1850*, Academic P., Nueva York, Siglo XXI en castellano.
- Wallerstein, I. (2016), *El moderno sistema mundial IV: El liberalismo centrista triunfante, 1789-1914*. Madrid: Siglo XXI.
- Wood, Diana (2003), *El Pensamiento económico medieval*, Barcelona: Crítica.

Diccionari

DEANE, P. i J. KUPER (eds.), *Vocabulario básico de economía*, Crítica, Barcelona, 1992.

Bibliografia d'Història Econòmica

Manuais per a contextualitzar èpoques i autors

- BAIROCH, P., *Revolución industrial y subdesarrollo*, Siglo XXI, México, 1967.
- BUSTELO, F., *Historia Económica. Introducción a la historia económica mundial. Historia económica de España en los siglos XIX y XX*, Editorial Complutense, Madrid, 1994.
- CAMERON, R., *Historia económica mundial. Desde el paleolítico hasta el presente*, 2ª edició. Alianza Editorial, Madrid, 1992.
- CAMPS CURA, E., *Historia Económica Mundial. La formación de la economía internacional (siglos XVI-XX)*, McGraw Hill, 2013.
- CARRERAS, A. i X. TAFUNELL (2003), *Historia económica de la España contemporánea*, Barcelona: Crítica.
- CIPOLLA, C. M., *Historia económica de la Europa preindustrial*, Alianza, Madrid, 1976.
- COMÍN, F., *Historia Económica Mundial. De los orígenes a la actualidad*, Alianza Editorial, Madrid, 2011.
- COMÍN, F., HERNÁNDEZ, M. i E. LLOPIS (eds.), *Historia económica de España (siglos X-XX)*, Crítica, Barcelona, 2002.
- COMÍN, F., HERNÁNDEZ, M. i E. LLOPIS (eds.), *Historia Económica Mundial, siglos XIX-XX*, Barcelona, 2005.
- FELIU, G. i SUDRIÀ, C., *Introducció a la història econòmica*, Universitat de Barcelona, Barcelona, 2006 o edicions posteriors.
- FONTANA, J., *Por el bien del imperio: una historia del mundo desde 1945*, Pasado & Presente, Barcelona, 2013.
- FOREMAN-PECK, *Historia económica mundial. Relaciones económicas internacionales desde 1850*, Prentice Hall, Madrid, 1995.
- FURTADO, C. *La economía latinoamericana desde la conquista ibérica hasta la revolución cubana*, Siglo XXI, México, 1969.
- GALBRAITH, J. K., *Historia de la economía*, Ariel, Barcelona, 1989.

- GERSCHENKRON, A. *El atraso económico en su perspectiva histórica*, Ariel, Barcelona, 1968.
- KEMP, T. *La revolución industrial en la Europa del siglo XIX*, Fontanella, Barcelona, 1974.
- KRIEDETE, P., *Feudalismo tardío y capital mercantil*, Crítica, Barcelona, 1982.
- KUZNETS, S. *Crecimiento económico de postguerra*, Hispano-americana, México, 1966.
- LANDES, D. S. *Progreso tecnológico y revolución industrial*, Tecnos, Madrid, 1979.
- LIVI-BACCI, M., *Historia mínima de la población mundial*, Ariel, Barcelona, 1990.
- MADDISON, A. *Historia del desarrollo capitalista. Sus fuerzas dinámicas*, Ariel, Barcelona, 1991.
- MILWARD, A. S. y SAUL, S. B. *El desarrollo económico de la Europa continental. Los países adelantados, 1780-1870*, Tecnos, Madrid, 1979.
- NEIL, I. Mc., *An encyclopaedia of the history of technology*, Routledge, London and New York.
- NORTH, D. C. *Una nueva historia económica. Crecimiento y bienestar en el pasado de los Estados Unidos*, Tecnos, Madrid, 1969.
- PIKETTY, T., *El Capital al siglo XXI*, RBA La Magrana, Barcelona, 2014.
- POUNDS, N. J. G., *Historia económica de la Europa medieval*, Crítica, Barcelona, 1984.
- SILOS, P., *Subdesarrollo y economía contemporánea*, Crítica, Barcelona, 1984.
- WALLERSTEIN, I., *El Moderno sistema mundial I. La Agricultura capitalista y los orígenes de la economía-mundo europea en el siglo XVI*, Siglo XXI, Madrid, 1979.
- WALLERSTEIN, I., *El moderno sistema mundial II. El mercantilismo y la consolidación de la economía-mundo europea, 1600-1750*, Madrid, Siglo XXI, 1984.
- WALLERSTEIN, I., *El moderno sistema mundial III. La Segunda era de gran expansión de la economía-mundo capitalista, 1730-1850*, Academic P., Nueva York, Siglo XXI en castellano, 1999.
- WALLERSTEIN, I., *El moderno sistema mundial IV: El liberalismo centrista triunfante, 1789-1914*. Madrid: Siglo XXI, 2016.
- WRIGLEY, E. A., *Historia y población. Introducción a la demografía histórica*, Crítica, Barcelona, 2ª ed., 1985.
- WRIGLEY, E. A., *Cambio, continuidad y azar*, crítica, Barcelona, 1993.
- WRIGLEY, E. A. i R. S. SCHOFIELD (1989), *The population history of England, 1541-1871 : a reconstruction*. Cambridge [etc.]: Cambridge University Press.
- ZAMAGNI, V., *Historia económica de la Europa Contemporánea*, Crítica, Barcelona, 2001.

Bibliografia d'Història Econòmica

Bibliografia sobre creixement i desenvolupament econòmic.

- AMIN, S., 1974, *El desarrollo desigual: ensayo sobre las formaciones sociales del capitalismo periférico*. Barcelona: Fontanella.
- BAIROCH, P. *Revolución industrial y subdesarrollo*, Siglo XXI, México, 1967.
- *El Tercer Mundo en la encrucijada. El despegue económico desde el siglo XVIII al XX*, Alianza, Madrid, 1973.
- BARZEL, YORAM , *Economic analysis of property rights*, Nova York: Cambridge University Press, 1997.
- FURTADO, C. *Formación económica del Brasil*, F.C.E., México, 1962.
- *La economía latinoamericana desde la conquista ibérica hasta la revolución cubana*, Siglo XXI, México, 1969.
 - *Formação econômica da América Latina*, Lia editor, Rio, 1969.
- GERSCHENKRON, A. *El atraso económico en su perspectiva histórica*, Ariel, Barcelona, 1968.
- *Atraso económico e industrialización*, Ariel, Barcelona, 1970.
- GUNDER FRANK, A, "El desarrollo del subdesarrollo", *Monthly Review*, 1966.
- *Capitalismo y subdesarrollo en América Latina*, Siglo XXI, 1967.
 - *La acumulación mundial, 1492-1789*, Siglo XXI, 1978.
- KEMP, T., *La revolución industrial en la Europa del siglo XIX*, Fontanella, Barcelona, 1974.
- *Modelos históricos de industrialización*, Fontanella, Barcelona, 1981.
 - *Industrialization in the Non-Western World*, Longman, London, 1983.
- KUZNETS, S. *Crecimiento económico de postguerra*, Hispano-americana, México, 1966.

- *Crecimiento económico moderno*, Aguilar, Madrid, 1973.

- *Crecimiento económico y estructura económica*, Ariel, Barcelona, 2ª ed., 1974.

LANDES, D. S. *Progreso tecnológico y revolución industrial*, Tecnos, Madrid, 1979.

MILWARD, A. S. y SAUL, S. B. *El desarrollo económico de la Europa continental. Los países adelantados, 1780-1870*, Tecnos, Madrid, 1979.

MORISHIMA, M. *Por qué ha triunfado el Japón. Tecnología occidental y mentalidad japonesa*, Crítica, Barcelona, 1984.

MYRDAL, G. *La pobreza de las naciones*, Ariel, Barcelona, 1974.

- *Reto a la pobreza*, Ariel, Barcelona, 1973.

NORTH, D. C. *Una nueva historia económica. Crecimiento y bienestar en el pasado de los Estados Unidos*, Tecnos, Madrid, 1969.

- *Estructura y cambio en la historia económica*, Alianza Universidad, Madrid, 1984.

ROSTOW, W. W. *Las etapas del crecimiento económico. Un manifiesto no comunista*, F.C.E., México, 1970.

- *How All it Began. Origins of the Modern Economy*, Mc Graw Hill, Nueva York, 1975.

SILOS, P. *Subdesarrollo y economía contemporánea*, Crítica, Barcelona, 1984.

SUNKEL, O. y PAZ, P. *El subdesarrollo latinoamericano y la teoría del desarrollo*, Siglo XXI, Madrid, 4ª ed., 1973.

WALLERSTEIN, I., *El moderno sistema mundial*, 4 vols, 1979-2016.